

SPECIALITY

Fondue a raclettes – typické teplé sýrové pokrmy. Francouzi se Švýcarsky se prou, komu patří. Švýcaři se snaží získat na raclettes ochrannou známku. Pak by se ve Francii podávané raclettes nebo fondue muselo vyrábět jen ze švýcarských sýrů.

Fondue se servíruje jako lehce tekutý horký sýr v podehřívacím hrnci, do něj se namáčejí kousky bílého pečiva. Pokud má být zážitek úplný, nelze jinak, než zapít dobrým vínem. Při konzumaci **raclettes** se sýr dostává, na rozdíl od fondue, až na talíř, kde se objevuje i brambora vařená ve slupce a kyselá nakládaná okurky a cibulky. Když se raclettes dojí a příbor zůstane na talíři, znamená to, že už si host další nežádá. Když dá příbor podél talíře, obsluha jej odnese a obnoví dávku raclettes. V jídelním lístku se lze někdy dočíst, kolikrát si lze bez příplatku tímto způsobem přidávat.

Crème Brûlée – podává se jako dezert a na hlubokém talíři vypadá jako krupicová kaše se zlatavým přelivem. Jde o velmi sladký zapečený vanilkový krém pokrytý krystalky cukru.

Vína ze Čtyř údolí

Fendant – hodí se jako aperitiv i jako víno k raclettes a fondue.

Heida – nejváženější víno z kantonu Wallis, pěstuje se na vinicích ve výšce 1500 metrů nad mořem. Pije se nejlépe k rybám.

Vielles Vignes – víno ověřené cenami ze soutěží v Bordeaux i Paříži. Doporučují jej k předkrmům, ale i ke sladkým dezertům, například k čokoládě.

Dole du Valais Chantevieux – podává se k masu a pizze. V kantonu Wallis dříve sloužilo k celodennímu pití, až do příchodu piva. Místní tvrdí, že když se vypije tři až pět skleniček každý den, nebude mít člověk problémy se zdravím.

Humagne Rouge – opět víno známé jen v oblasti Wallis. Voní lesem, v ústech má chutnat divoce jako ostružiny. Podává se k divočině a k divoce žijícímu ptactvu.

→ Hlavním místem pro lyžaře jsou však sjezdovky. Ve vybavení lanovkami a vleky nepatří Veysonnaz k nejmodernějším. Už v první kabině, která odváží lyžaře z města nahoru do výšek, narazí majitel širokých carvingových lyží na příliš úzká pouzdra zvenčí kabin. Leckteré lyže proto putují i s lyžařem dovnitř kabiny.

Nahore se tato obstarožní kabinka kříží s mnohem modernější sestrou. A podél té vede dolů, do Mayens-de-L'ours sjezdovka snů. Červená, široká, ráno pěkně urolbovaná, s řadou zatáček. Když se lyžaři vrátí nahoru, mohou vyzkoušet i některou z méně náročných modrých sjezdovek. Jedna z nich nese zajímavý název – Trabanta. A čtyřsedadlová lanovka, která ji obsluhuje, má jméno Trabanta quattro. Znalci aut se zasmějí. Trabant a s pohonem všech kol, jako má audi? Ani ve snu.

Mont-Fort ční vysoko

Středisko Čtyři údolí se dělí na dvě části. Vedle sjezdovek nad městem Veysonnaz leží druhá polovina vycházející buď ze Siviez, nebo z městečka Verbier. Tuto druhou polovinu spojuje a zastřešuje vrchol Mont-Fort. Je vysoký 3330 m., jezdí na něj velká kabina a nabízí krásný výhled na vrcholky Alp. A pod sebou má sjezdovky pro pokročilé. Kilometry a kilometry freeridových plánů plných boulí.

Areál Čtyři údolí lze brázdit buď s dražší společnou permanentkou, nebo se dá koupit jedna ze dvou „permicí“ pro každou polovinu zvlášť. Hrani-

cí mezi oběma středisky je Siviez. Z něj se dá vyjet i na druhou stranu údolí a prohlédnout si tento kout Alp z jiné strany. Ale pozor, zase sem míří starší typ dvousedadlové lanovky, která nabírá lyžaře docela ve velké rychlosti. Nejmodernější, velkokapacitní kabinkové lanovky až pro 112 pasažérů, vedou k vysokému Mont-Fortu.

Blíže je Engelberg

Koho unavuje dlouhá cesta na západ Švýcarska, může si za místo pro lyžování vybrat bližší lyžařský areál. „Jen“ 800 km z Prahy leží nedaleko Luzernu, dá se říct uprostřed Švýcarska, středisko Engelberg.

Nenabízí stovky kilometrů sjezdovek, ale ani 82 kilometrů není málo. Kromě toho se může pochlubit jednou raritou. Tou je kabinková rotující lanovka. Než lyžaři dojedou na vrchol Engelbergu, prohlédnou si tento lyžařský kout ze všech stran. Nejvyšší ledovcový bod tohoto areálu se jmenuje Titlis. Cesta z něj

je pro lyžaře dvojí. Buď se nezalekne šipky, na níž je upozornění, že dolů to jde jen po těžké černé sjezdovce. V mapě doslova stojí: sjezdovka „for experts“. Neupravuje se, je plná boulí a většina ji sjíždí traverzováním ze strany na stranu.

Anebo je tu druhá možnost. Kdo se nechce hned na začátku unavit náročným kopcem, může si ještě jednou vychutnat pohled z dokola rotující kabinky. Pod černou sjezdovkou už na lyžaře čekají mnohem lepší terény. Nechybějí široké a zrolbované červené sjezdovky, ale ani méně náročné modré. Příjemný je pro odpolední závěr lyžování sjezd dolů k parkovišti po sjezdovce, která je chvílemi červená a chvílemi modrá.

Engelberg znamená Andělská hora. Větší překvapení však působí množství návštěvníků z Indie, které lze v městečku a okolo sjezdovek potkat. Mavitější Indové při svých cestách po Evropě jezdí do Engelbergu z jednoho důvodu. Tím je v Indii populární film, který se točil v tomto švýcarském městečku. A mnoho lidí z daleké země chce zažít atmosféru města na vlastní kůži.

Zajímavá je i historie hory Titlis, pod níž se lyžuje. Ještě v 17. století byla považována za nejvyšší vrchol Švýcarska. Ve městě stojí i starý klášter, dnes přestavěný na školu. V jedné části je sýrárna, kde se turisté mohou podívat, jak se tato horská lahůdka vyrábí. ●

PETR BUČEK

FOTO: PETR BUČEK